

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Дніпропетровської області** у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та погіршення розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується зростання цін та подальша девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 29.9% (у попередньому кварталі – 4.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1% (графік 1). Найпесимістичніше налаштовані респонденти підприємств сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 60.0%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, яка очікує, що зростання споживчих цін не перевищить 7.5%, становить 56.6%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати курсові коливання гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **подальшу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 70.1% респондентів (у попередньому кварталі – 67.1%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у попередньому кварталі – 9.2%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.8%. Найпесимістичніші очікування – у респондентів сільського господарства (баланс відповідей – «мінус» 50.0%). Водночас керівники підприємств торгівлі та переробної промисловості очікують поліпшення фінансово-економічного стану;
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 3.8% (у I кварталі 2020 року – 18.2%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 8.1% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 5.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 18.3% і «мінус» 19.2% відповідно (у попередньому кварталі – 7.4% і 10.6% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах четвертий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 19.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 17.3%. Найпесимістичніші очікування в респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 31.8%);
- **більш стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 73.1%), **порівняно з цінами на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 28.2%) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва – у респондентів переробної промисловості та торгівлі (баланси відповідей – по 54.5%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, енергоносії та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 40.0% і 24.7% відповідно (у I кварталі 2020 року – 47.9% і 48.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують недостатній попит, нестабільна політична ситуація та занадто високі ціни на сировину та матеріали (графік 5).

Послабились очікування щодо зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Керівники підприємств відзначили посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишаються основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

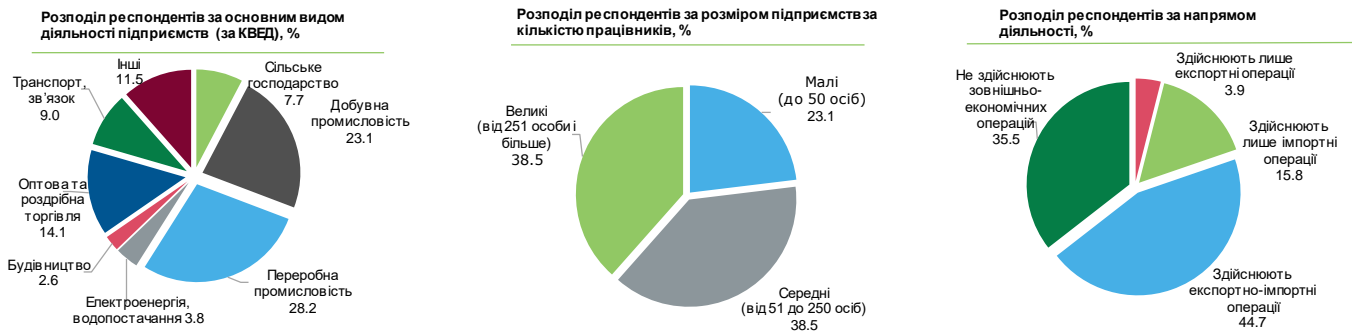
97.3% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств погіршився і є поганий** четвертий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 21.8% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 5.2%), у цілому по Україні – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 17.8% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 13.6%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 16.0% (у I кварталі 2020 року – 32.5%).

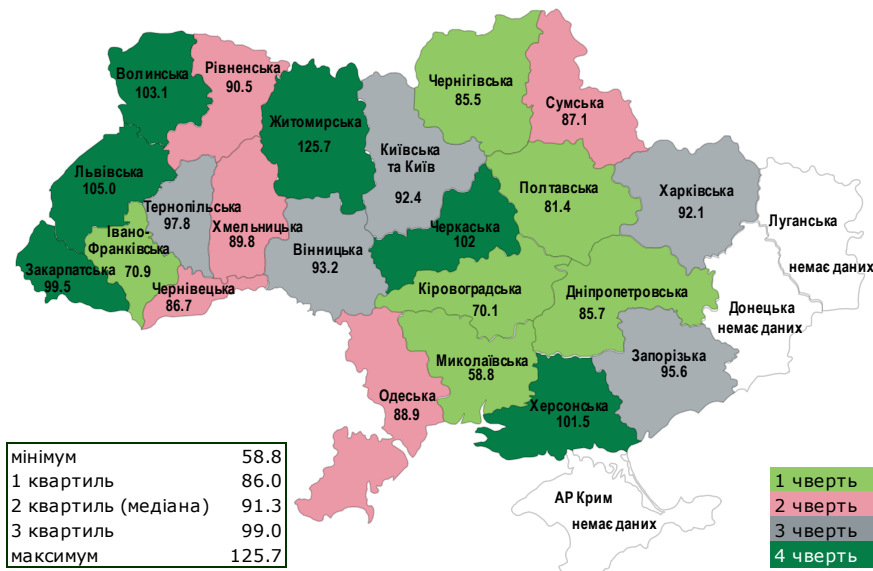
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 05 травня – 03 червня 2020 року;
- опитано всього 78 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

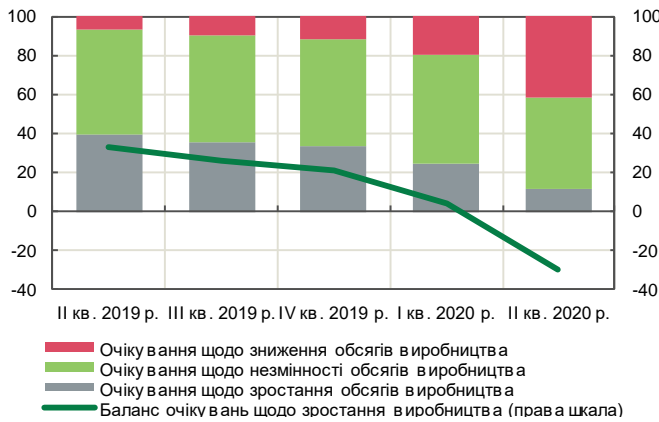
Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	12.3	8.6	13.9	9.2	-10.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	19.4	18.1	11.8	18.2	-3.8
інвестиційних витрат на проведення будівельних робіт	16.7	13.0	2.9	7.4	-18.3
інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар	19.1	20.0	7.0	10.6	-19.2
кількості працівників	8.3	-8.3	-18.1	-8.0	-19.5

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

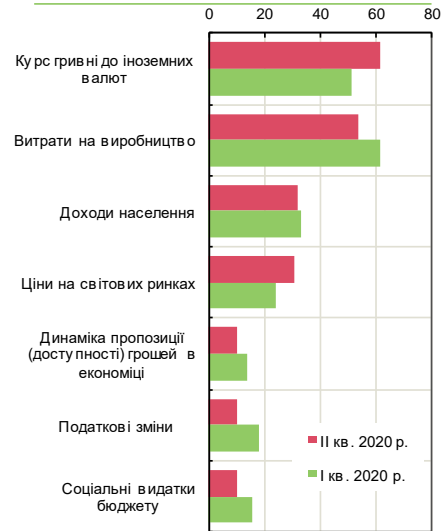
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

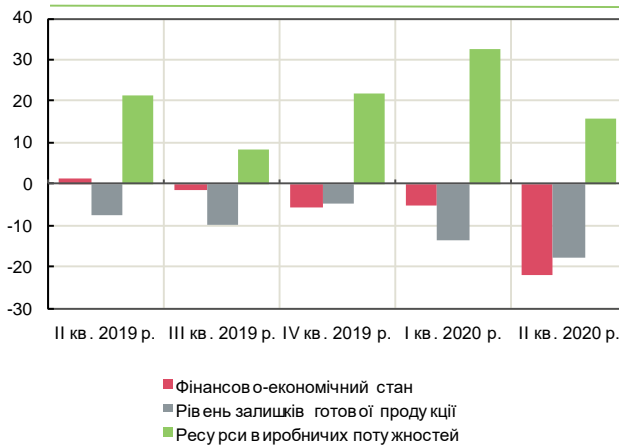
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

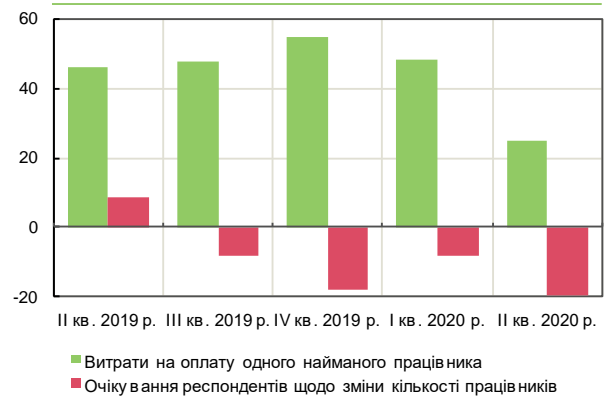
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

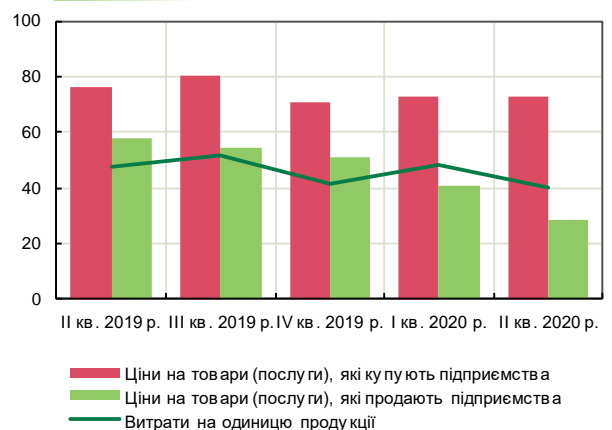
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

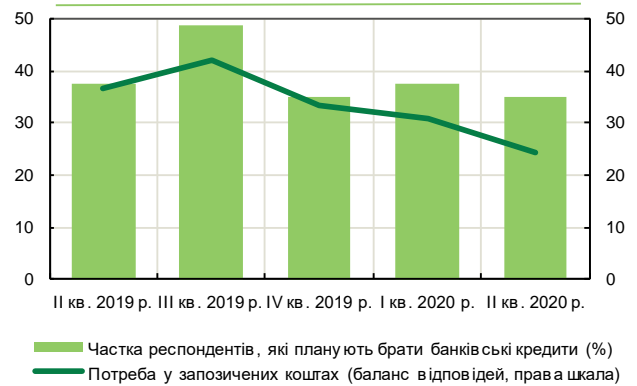
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

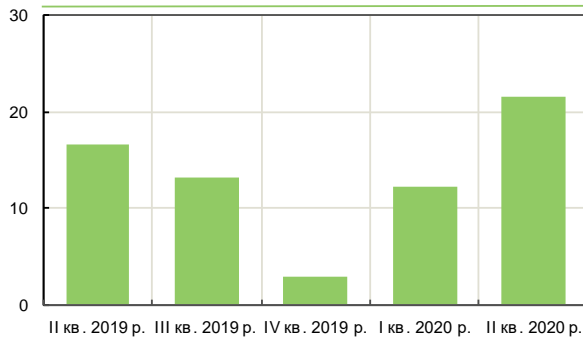
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

